

Planlama İçin Bilgi

Doç.Dr. Çağdaş Erkan AKYÜREK

Planlama İçin Bilgi

- ✓ Planlama değişime dair kararların hayata geçirilmesi ile ilgilidir.
- ✓ Bu kararların verilmesi, gerekçelendirilmesi ve hayata geçirilebilmesi için bilgiye ihtiyaç vardır.
- ✓ Kanıta dayalı ya da kanıtla bilgilendirilmiş politika belirleme süreçlerine ve performansın uygun biçimde yönetiminin sağlanmasına yönelik ihtiyaç her geçen gün daha fazla kabul görmektedir.

Planlamanın temeli olarak bilgi

- ✓ İlk belki de en açık husus; bilginin planlama süreci için yaşamsal öneme sahip olduğudur.
- ✓ Bilgi olmaksızın gerçekçi kararlar alabilmek son derece zordur.
- ✓ Ayrıca planın hayata geçirilme sürecinin gözlemlenmesi de mümkün olmamaktadır.
- ✓ Başarılı olabilmesi için planlamanın, rasyonel bir süreç ve politik analizin bileşimine ihtiyacı vardır. Bu iki bileşen de bilgiye dayalı olmak durumundadır.

Güç olarak bilgi

- ✓ Bilgi güçtür.
- ✓ Pek çok insanlar, «gerçeği bildiğini» iddia eden kişilerce zorda bırakılmış veya iddiaları boşa çıkarılmıştır.
- ✓ Kilit nokta «daha iyi bilgiye» sahip olmaktır.
- ✓ Bu tür iddialar ikna edici biçimde sunulmaları durumunda karar verme süreci üzerinde önemli ölçüde etkili olmaktadır.

Bilginin doğruluđu

- ✓ Bilgi, nadiren tam olarak doğrudur.
- ✓ Bilgi, gerçek dünyaya dair bir görünüm sunmak için önemli bir araçtır.
- ✓ Sunulacak görünüm, sadece çarpıtma veya hatalara göre değil farklı algılara göre de çeşitlilik gösterecektir.

Bilginin doğruluđu

- ✓ Tıbbi bilginin de tam doğruluk ve kesinlikte elde edilmesi oldukça zordur.
- ✓ Teşhis, özellikle teşhise yardımcı kaynakların kıt olduğu durumlarda bilim olmaktan çıkarak, sanat halini almaktadır.

Bilgi türleri

- Planlama süreci içerisindeki farklı aşamalarda farklı türden bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır.
- Bilginin toplanması, analizi ve sunumu; tamamı maliyet kaynağı faaliyetlerdir.
- Bilginin önemli kısmı herhangi bir nihai kullanımı olmaksızın analiz edilmektedir.
- Gereksiz bilgi ile uğraşılması sadece maliyetli değil aynı zamanda hataya da yol açan bir durumdur.

Bilgi türleri

Bilgi aşağıdaki biçimde sınıflandırılabilir:

- Belirli nüfus gruplarının ihtiyaçlarına yönelik bilgi,
- Kaynaklara ve hizmetlere dair bilgi, ve
- Politika ve politik bağlama dair bilgi.

«İhtiyaca dair» göstergeler

- Bilginin ilk türü, belirli bir nüfus grubunun sağlık ve sağlık gereksinimi göstergelerinden oluşmaktadır.
- Söz konusu nüfus grubunun sosyo-ekonomik ve demografik özelliklerine dair bilgiye gereksinim vardır.
- Bu bilgi, sağlık ihtiyaçlarının belirlenmesi için başlangıç noktasını teşkil etmektedir.

Kaynaklar ve hizmetler

- Hizmet süreçlerine girdi olarak dahil olan tüm kaynaklara dair bilgi gereksinimi söz konusudur: personel, fiziki yapılar, ekipman, kaynaklar, ulaşım vb.
- Mevcut hizmetler ile ilgili olarak veri toplamak teknik olarak zor değildir ve düzenli geri dönüşler ya da örnekleme yoluyla kolaylıkla yapılabilir.

Bilgi toplama yöntemleri

- ✓ Saha araştırmaları
- ✓ Yaşamsal kayıtlar
- ✓ Tedavi kayıtları
- ✓ Hastalık kayıtları
- ✓ Yönetim raporları
- ✓ Görüş alma
- ✓ Coğrafi haritalama
- ✓ Diğer bakanlıklardan, kurumlardan ve kuruluşlardan bilgi alma
- ✓ Diğer kaynaklar

Kaynak

- Green, A. (2007) «An Introduction to Health Planning for Developing Health Systems», Oxford University Press, 3rd Ed.